

Հաստատված է

Վավերացնում եմ

ՀԱԱՀ գիտական խորհրդում

ոեկտոր

Ա. Թարվերդյան

„-----“, ----- 2016 թ.

„-----“, ----- 2016 թ.

(արձանագրություն №)

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ**

Կ Ա Ր Գ

I. Ընդհանուր դրույթներ

1. Շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորման սույն կարգը տարածվում է համալսարանում ուսուցման բոլոր ձևերով բարձրագույն կրթություն ստացող շրջանավարտների վրա:
2. Ամփոփիչ ատեստավորման նպատակն է պարզել շրջանավարտի պատրաստման մակարդակի համապատասխանությունը բարձրագույն կրթության պետական կրթական չափորոշիչի պահանջներին:

II. Ամփոփիչ ատեստավորման ձևերը

3. Ամփոփիչ ատեստավորումը ներառում է գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ստուգման հետևյալ ձևերը՝
 - 1) ամփոփիչ քննություն
 - 2) ավարտական աշխատանքի (դիպլոմային աշխատանք կամ նախագիծ, մագիստրոսական թեզ) պաշտպանություն:
4. Յուրաքնչուր մասնագիտության համար, ըստ որակավորման աստիճանների, ամփոփիչ քննությունների և ավարտական աշխատանքների քանակը չպետք է գերազանցի 3-ից: Դրանց ցանկը որոշում է համալսարանը՝ ելնելով պետական կրթական չափորոշիչների պահանջներից, այն ամրագրելով ուսումնական պլաններում:
5. Բակալավրի որակավորման աստիճանի համար ավարտական աշխատանքը պարտադիր չէ: Ավարտական աշխատանքի անհրաժեշտության վերաբերյալ որոշումը ընդունվում է համալսարանի գիտական խորհրդի կողմից:

Մագիստրոսի որակավորման աստիճանի համար ավարտական (մագիստրոսական) աշխատանքի պաշտպանությունը պարտադիր է:

6. Ամփոփիչ քննություններ կարող են նախատեսվել ինչպես առանձին առարկաների, այնպես էլ հարակից առարկաների խմբի համար: Ամփոփիչ քննությունը կարող է անցկացվել բանավոր կամ գրավոր:
7. Ամփոփիչ քննությունների հարցաշարերը և ավարտական աշխատանքի թեմաները կազմում են մասնագիտական ամբիոնները, հաստատում է ֆակուլտետի խորհուրդը և համապատասխան ամբիոնների կողմից շրջանավարտներին է տրամադրվում ոչ ուշ, քան ամփոփիչ ատեստավորումից 3 ամիս առաջ: Շրջանավարտի ավարտական աշխատանքի կատարման համար նշանակվում է ղեկավար՝ համաձայն համալսարանի կողմից սահմանած կարգի: Ավարտական աշխատանքները, ղեկավարի գրավոր կարծիքի առկայությամբ ենթակա են գրախոսման՝ արտադրության, գիտական հիմնարկների և հաստատությունների համապատասխան փորձառու մասնագետների կողմից, որոնց կազմը ամբիոնի վարիչի ներկայացմամբ հաստատվում է ամբիոնի նիստում: Գրախոսման կարգը հաստատում է ֆակուլտետի խորհուրդը:

III. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովները

8. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը (նախագահ, տեղակալ(ներ) և անդամներ) կազմավորվում է յուրաքանչյուր մասնագիտության գծով՝ ուսուցման բոլոր ձևերի համար:
9. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նախագահին համալսարանի ռեկտորի առաջարկությամբ նշանակում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարը: Նախագահին ընտրվում է համապատասխան ոլորտի /բնագավառի/ գործընկեր կազմակերպությունների, գերատեսչությունների, գիտական հիմնարկների մասնագետներից և գիտնականներից, ովքեր չեն հանդիսանում տվյալ հաստատության աշխատողներ և երեք տարի անընդմեջ չեն հանդիսացել տվյալ հաստատության ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նախագահ:

10. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նիստերը արձանագրում է քարտուղարը, որը հանձնաժողովի անդամ չէ և նշանակվում է ռեկտորի հրամանով:

11. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի կազմը հաստատում է համալսարանի ռեկտորը, ամփոփիչ ատեստավորման քննությունները սկսելուց առնվազն 10 օր առաջ:

12. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը կարող է կազմված լինել առարկայական քննական հանձնաժողովներից՝ յուրաքանչյուր ամփոփիչ քննության և ավարտական աշխատանքի պաշտպանության համար: Առարկայական քննական հանձնաժողովների կազմերը հաստատում է ռեկտորը:

Առարկայական քննական հանձնաժողովների նախագահները հանդիսանում են ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նախագահի տեղակալներ:

Համալսարանի մասնաճյուղերի ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի կազմում հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ նշանակվում է համալսարանի ներկայացուցիչը:

13. Ամփոփիչ ատեստավորման, ինչպես նաև առարկայական քննական հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվում են համալսարանի ռեկտորը և /կամ/ ուսումնական կամ գիտական աշխատանքների գծով պրոռեկտորը, համապատասխան ֆակուլտետի դեկանը կամ նրա տեղակալը, թողարկող ամբիոնների վարիչները, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի աշխատողներ, տվյալ ոլորտի կազմակերպությունների, գիտական հիմնարկների, գերատեսչությունների և բուհերի մասնագետներ:

Ամփոփիչ ատեստավորման և առարկայական քննական հանձնաժողովների կազմի առնվազն 50 տոկոսը պետք է լինեն այլ հաստատությունների աշխատակիցներ: Մասնագիտությունների առանձնահատկությունները հաշվի առնելով համալսարանի ռեկտորի գրավոր հիմնավորմամբ, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի թույլտվությամբ հանձնաժողովի կազմը կարող է ձևավորվել այլ համամասնությամբ:

14. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է սույն կարգով, համապատասխան մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով և ուսումնամեթոդական փաստաթղթերով:
15. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի գործառույթներն են՝
- 15.1 շրջանավարտի պատրաստման մակարդակի և բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների պահանջներին դրա համապատասխանության ստուգումը,
- 15.2 ամփոփիչ ատեստավորման արդյունքներով շրջանավարտին որակավորում շնորհելու (կամ չշնորհելու) և նրա բարձրագույն կրթության համապատասխան դիպլոմ տալու (կամ չտալու) մասին որոշման կայացում,
- 15.3 տվյալ մասնագիտությամբ մասնագետների պատրաստման որակի հետագա բարելավման ուղղությամբ առաջարկությունների մշակումը և ներկայացումը:
16. Յուրաքանչյուր ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի աշխատանքի ժամանակացույցը, համաձայնեցված հանձնաժողովի նախագահի հետ, ֆակուլտետի ղեկանի ներկայացմամբ հաստատում է համալսարանի ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորը և ամփոփիչ քննություններից կամ ավարտական թեզերի պաշտպանությունից առնվազն 10 օր առաջ տեղեկացվում շրջանավարտներին:

IV. Ամփոփիչ ատեստավորման կազմակերպումը և անցկացումը

17. Ամփոփիչ ատեստավորման թույլատրվում են այն շրջանավարտները, ովքեր ավարտել են հիմնական մասնագիտական կրթական ծրագրով ուսուցման լրիվ դասընթացը և հաջողությամբ հանձնել ուսումնական ծրագրով (պլանով) նախատեսված բոլոր քննություններն ու ստուգարքները և կուտակել համապատասխան կրեդիտներ: Ամփոփիչ ատեստավորման ենթակա շրջանավարտների ցանկը հաստատվում է համալսարանի ռեկտորի հրամանով՝ ֆակուլտետի ղեկանի ներկայացմամբ:
18. Ամփոփիչ քննությունների հարցաշարերը կազմվում են պետական կրթական չափորոշիչների հիման վրա մշակված առարկայական ծրագրերին համապատասխան:

19. Ավարտական աշխատանքների պաշտպանությունը և առարկայական ամփոփիչ քննություններն անցկացվում են ուսումնական պլանով սահմանված ժամկետներում:
20. Ավարտական աշխատանքների պաշտպանությունը և առարկայական ամփոփիչ քննություններն անցկացվում են ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի բաց նիստում՝ հանձնաժողովի կազմի երկու երրորդից ոչ պակաս անդամների ներկայության դեպքում: Ավարտական աշխատանքների պաշտպանությունը կարող է տեղի ունենալ ինչպես համալսարանում, այնպես էլ հիմնարկներում և կազմակերպություններում, որոնց համար այդ աշխատանքները ներկայացնում են գիտական կամ գործնական հետաքրքրություն:
21. Ավարտական աշխատանքի պաշտպանությունից կամ ամփոփիչ քննությունների սկսելուց առաջ քննական հանձնաժողովին է ներկայացվում փաստաթղթերի ցանկը (համապատասխան հրամաններ, շրջանավարտների ուսումնառությանը վերաբերող ամփոփիչ տվյալներ, դիպլոմի ղեկավարի և գրախոսողի(ների) կարծիքներ և այլն):
22. Ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի պաշտպանությունը և ամփոփիչ քննություններն անցկացվում են հետևյալ ընթացակարգային պահանջների համաձայն.
- 22.1 Ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի բովանդակությունը ներկայացնելու համար յուրաքանչյուր շրջանավարտին տրվում է մինչև 20 րոպե ժամանակ: Ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի բովանդակությունը ներկայացնելուց հետո հանձնաժողովի անդամներին շրջանավարտին հարցեր տալու և պատասխանների համար տրվում է 30 րոպե ժամանակ:
- 22.2 Ամփոփիչ քննություններն անցկացվում են տոմսերով՝ ուսումնական ծրագրին և տվյալ որակավորմանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան:
- 22.3 Բանավոր քննություններին նախապատրաստվելու համար յուրաքանչյուր շրջանավարտին տրվում է առնվազն 20 պոպե ժամանակ:
- 22.4. Ամփոփիչ քննական օրվա տևողությունը չպետք է գերազանցի 8 ժամը:

- 22.5.** Ամփոփիչ ատեստավորման ընթացքը արձանագրվում և ձայնագրվում է:
Ձայնագրությունը պահվում է արդյունքները հրապարակելուց հետո 24 ժամ:
- 23.** Ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի պաշտպանության և ամփոփիչ քննությունների արդյունքները գնահատվում են <<գերազանց>>, <<լավ>>, <<բավարար>>, <<անբավարար>> գնահատականներով՝ համալսարանում ընդունված գնահատման 20 միավորային սանդղակով և հայտարարվում նույն օրը՝ ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նիստի արձանագրությունը կազմելուց հետո՝ մեկ ժամվա ընթացքում:
- 24.** Ամփոփիչ քննության (քննությունների), ավարտական աշխատանքի և մագիստրոսական թեզի պաշտպանության դրական (<բավարար>, <լավ>, <գերազանց>), արդյունքների հիման վրա, որոնք ձևակերպված են ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների արձանագրություններով, ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը կայացնում է որոշում շրջանավարտին համապատասխան որակավորում շնորհելու և նրան բարձրագույն կրթության դիպլոմ տալու մասին: Բացասական <անբավարար> արդյունքի դեպքում շրջանավարտին որակավորում չի շնորհվում և բարձրագույն կրթության դիպլոմ չի տրվում:
- 25.** Կրեդիտային համակարգով ուսումնառության դեպքում գերազանցության դիպլոմ տրվում է բակալավրիատում միջին որակական գնահատականի /ՄՈԳ/ հնարավոր առավելագույն արժեքի 90%-ը, իսկ մագիստրատուրայում՝ 95%-ն ապահովելու դեպքում, ամփոփիչ ատեստավորումները միայն <գերազանց> գնահատականով հանձնած շրջանավարտներին:
- 26.** Ամփոփիչ ատեստավորման և առարկայական քննական հանձնաժողովների որոշումներն ընդունվում են հանձնաժողովների փակ նիստերում: Շրջանավարտի գիտելիքների գնահատման մասին որոշումն ընդունվում է հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամի կողմից նշանակված գնահատականների միջին թվաբանականով:
- 27.** Նախագահի բացակայության դեպքում համալսարանի ռեկտորի ներկայացմամբ, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանով, նշանակվում է փոխարինող:

28. Ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի պաշտպանության և ամփոփիչ քննությունների հանձնաժողովների բոլոր որոշումները քարտուղարի կողմից արձանագրվում են արձանագրությունների հատուկ մատյանում: Արձանագրություններն ստորագրում են հանձնաժողովի նախագահը և նիստին մասնակցած անդամները: Արձանագրությունները պահվում են համալսարանում /ձևերը կցվում են 1,2,3/: Արձանագրության մեջ նշվում են ավարտական աշխատանքի կամ ամփոփիչ քննությունների գնահատականները, ինչպես նաև տրված հարցերը, հատուկ կարծիքները և այլն: Արձանագրության մեջ նշվում է շնորհված որակավորումը, աստիճանը և հաստատությունը ավարտողի դիպլոմի տեսակը:
29. Ամփոփիչ քննությունից <անբավարար> գնահատական ստանալը չի գրկում շրջանավարտին մյուս ամփոփիչ քննությունները հանձնելու կամ ավարտական աշխատանքը պաշտպանելու իրավունքից, ինչպես նաև ավարտական աշխատանքի պաշտպանությունից <անբավարար> գնահատական ստանալը չի գրկում շրջանավարտին ամփոփիչ քննություններ հանձնելու իրավունքից:
30. Ամփոփիչ ատեստավորումից <անբավարար> գնահատական ստացած շրջանավարտին իր ցանկությամբ տրվում է սահմանված ձևի ակադեմիական տեղեկանք, որը տրվում է անվճար, հաստատության ղեկավարին շրջանավարտի կամ նրա կողմից լիազորված անձի կողմից դիմումը ներկայացնելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
31. Ավարտական աշխատանքը չպաշտպանած կամ ամփոփիչ քննությունները չհանձնած կամ <անբավարար> ստացած շրջանավարտին թույլատրվում է վերահանձնել (կրկնել) ավարտական աշխատանքի պաշտպանությունը կամ ամփոփիչ քննությունները հաջորդ ուսումնական տարվա ավարտին կամ հետագա տարիներին՝ այն առարկաներից, որոնք նախատեսված են եղել նրա ավարտման տարում գործող ուսումնական պլանով: Ավարտական աշխատանքի վերահանձնման դեպքում, եթե նախկինում ավարտական աշխատանքի պաշտպանությունից շրջանավարտը ստացել է <անբավարար> , նա կցվում է համապատասխան ամբիոնին և ստանում ավարտական աշխատանքի նոր թեմա: Ամփոփիչ քննությունների վերահանձնումը

կատարվում է միայն այն առարկաներից, որոնց քննությանը չեն ներկայացել կամ ստացել են <անբավարար> գնահատականներ:

32. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի հաշվետվությունը /ձև 4/ հանձնաժողովի նախագահի ներկայացմամբ քննարկվում և հաստատվում է (ֆակուլտետի) գիտական խորհրդում և մասնագետների պատրաստման որակի հետագա բարելավման ուղղությամբ արված առաջարկությունների հետ միասին ամփոփիչ ատեստավորման ավարտից հետո երկշաբաթյա ժամկետում ներկայացվում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն: Հաշվետվության պատճենը պահվում է համալսարանում:

33. Ամփոփիչ ատեստավորման արդյունքի բողոքարկման ընթացակարգային պահանջները.

1) Շրջանավարտը կարող է բողոքարկել ամփոփիչ ատեստավորման կամ ավարտական աշխատանքի, մագիստրոսական թեզի գնահատականը ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի կամ առարկայական հանձնաժողովի նախագահին, արդյունքները հրապարակելուց հետո 1 ժամվա ընթացքում,

2) գրավոր բողոքը ներկայացվում է հանձնաժողովի նախագահին, որի քննարկումը կազմակերպվում է նույն օրը,

3) գրավոր բողոքի քննարկմանը մասնակցում են համալսարանի վարչական անձնակազմի, տվյալ հանձնաժողովի անդամ չհանդիսացող աշխատակիցը և հաստատության ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչը, որոնց թեկնածությունները նախապես հաստատվում են համալսարանի ռեկտորի կողմից,

4) Շրջանավարտի ներկայությամբ լսվում է պատասխանի ձայնագրությունը: Բողոքարկման արդյունքում բաց քվեարկությամբ, հանձնաժողովի անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ, կայացվում է որոշում.

ա) գնահատականը թողնել անփոփոխ,

բ) գնահատականը բարձրացնել,

5) ընդունած որոշման վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն, որը ստորագրվում է հանձնաժողովի նախագահի, հաստատության վարչական անձնակազմի, ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչների և շրջանավարտի

կողմից: Կայացված որոշմանը անհամաձայնություն հայտնելու դեպքում գրավոր ներկայացվում է հատուկ կարծիք, որը կցվում է արձանագրությանը:

- 6) գնահատականի փոփոխման դեպքում արձանագրությունների հատուկ մատյանում կատարվում է համապատասխան գրառում:

Հիմք՝

**Հայաստանի Հանրապետության
կրթության և գիտության նախարարի
2011թ. հոկտեմբերի 31-ի N 1197-Ն հրամանի**

Ա Ր Ձ Ա Ն Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն № _____

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԻ

< ____ > _____ 20 ____ թ.

կայացած նիստի (Ժամը _____ րոպեից մինչև Ժամը _____ րոպեն)

Շրջանավարտ _____

(ազգանուն, անուն, հայրանուն, ֆակուլտետ/դեպարտամենտ/ և մասնագիտություն)

_____ թեմայով

Ավարտական աշխատանքի քննարկման վերաբերյալ

Մասնակցում էին՝ նախագահ _____

անդամներ _____

(յուրաքանչյուր ավարտական աշխատանքի պաշտպանությանը հատկացվում է առանձին թերթ)։

Թեզը կատարվել է _____ դեկավարությամբ

խորհրդատու(ներ) _____

Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովին ներկայացված են հետևյալ նյութերը՝

ա) _____ ֆակուլտետի /դեպարտամենտի/ դեկանատի 20 ____ թ

_____ տեղեկանքը շրջանավարտի հանձնած քննությունների, ստուգարքների և ուսումնական պլանի պահանջների կատարման մասին:

բ) հաշվարկային բացատրագիրը _____ էջ _____

գ) թեզի ծրագրեր (աղյուսակներ) _____ թերթ

դ) ավարտական աշխատանքի վերաբերյալ դեկավարի կկարծիքը _____

ե) թեզի վերաբերյալ գրախոսականը _____

զ) համառոտ եզրակացություն աշխատանքի վերաբերյալ

Կատարված թեզի մասին (_____րոպե) հաղորդումից հետո, շրջանավարտին տրվել են հետևյալ հարցերը՝

1. _____

(հարց տվող անձի ազգանունը, հարցի բովանդակությունը)

2. _____

(հարց տվող անձի ազգանունը, հարցի բովանդակությունը)

3. _____

(հարց տվող անձի ազգանունը, հարցի բովանդակությունը)

Անփոփիչ աստեսավորման հանձնաժողովի որոշումը

1. Համարել, որ շրջանավարտ

կատարել և պաշտպանել է ավարտական աշխատանքը < _____ >

գնահատականով:

2. Շնորհել _____

_____ որակավորում

_____ մասնագիտությամբ

3. Հանձնել դիպլոմ _____

(գերազանցության)

4. Նշել, որ _____

ԱԱՀ նախագահ _____

(ստորագրություն)

(անուն, ազգանուն)

ԱԱՀ անդամներ (անուն, ազգանուն)

1. _____ (ստորագրություն)

2. _____ (ստորագրություն)

3. _____ (ստորագրություն)

4. _____ (ստորագրություն)

5. _____ (ստորագրություն)

6. _____ (ստորագրություն)

Քարտուղար, անուն, ազգանուն և պաշտոն _____

_____ (ստորագրություն)

Ա Ր Չ Ա Ն Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն № _____

ԱՄՓՈՓԻՉ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԻ

(լրացվում է յուրաքանչյուր ամփոփիչ ատեստավորման քննության ժամանակ)

< _____ > _____ 20 _____ թ.

կայացած նիստի (ժամը _____ ըոպելից մինչև ժամը _____ ըոպելն)

_____ ստարկայի ամփոփիչ քննություն հանձնելու մասին

(Ֆակուլտետ/դեպարտամենտ/ և մասնագիտություն)

Քննող շրջանավարտ

(ազգանուն, անուն, հայրանուն)

Հարցեր.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Շրջանավարտին տրված հարցերի ընդհանուր բնութագիրը

Նախագահ ` _____ (ստորագրություն)

1. _____ (ստորագրություն)
2. _____ (ստորագրություն)
3. _____ (ստորագրություն)
4. _____ (ստորագրություն)
5. _____ (ստորագրություն)
6. _____ (ստորագրություն)

Քարտուղարի ստորագրությունը _____